

J E L E N K Ö R.

5. szám.

Pest, szerda. Januar. 18.

1832.

Foglalat: Magyarország (Fiume városa 's Vághy Ferencz ajánlása a' m. nemzeti tud. Akademiára. Buda-Pesti életrajz. — Pozsonyi új árvaház). Anglia. Franciaország. (Lamarque beszédének fontosabb töredéki.) Burkusország (bocsánat-hirdetési pontok). Bavária (a' kir. törvényállapító beszéd töredéki). Lengyelország. Spanyolország. Elegy hírek. Pénzfolyamat.

MAGYARORSZÁG.

Szives hazafiúi örömmel sietünk jelenteni: I.) a' nemzeti tudományos magyar Akademia Igazgatóságának e' f. eszt. Januariusa 8kán és 15kén tartott üléseiben olvastatott fel nemes sz. Fiume városának nyilatkozatványa, mellyben az említett társaság tőkepénzeihez az imént tisztelt városnak kapitányi tanácsa 1831 Májusa 24kén ezer pengő forintnyi ajánlást határozott 's e' summát 1832-nek Novembere 1jén kezdve, évenként 200 pengő forinttal fizetendi. II.) Tek. Vághy Ferencz Táblabíró és Soprony Városa Polgármestere, 's a' m. tudós társaság igazgató tagja maga ez ülésekre nem jöhethvén le, a' társaság pénztárába hazafiúi alapítványul négyszáz forintot küldött pengőben. Melly dicsó 's követésre méltó pár példa mind törvényhatóságokra mind egyes hazafiakra nézve!

Ó cs. kir. Felsege December 25ikén költ kegyelmes határozása szerint, a' nagymélt. házi, udvari és status titkos Kancellariánál megürült Lajstromzó hivatalra, az eddig volt lajstromtiszti segédet Huszár József urat cs. kir. udvari titoknoki rang- és czimezzel méltóztatott kegyelmesen ki-nevezni.

Az Irgalmas-barát szerzet ausztriai birodalombeli 27 kórházaiban (mellyekből kettő a' lábadozóké) 1830iki November elsőjétől, 1831iki October utolsójaig valláskülönbség nélkül 19,958 beteget orvosolt, kik közül 18,029 felgyógyult 's csak 1929 halt el. Vajha e' könnyörületes renden kívül, melly egyedül a' nyavalygó férfi nemnek, 's az Elisabethinákon kívül, kik egyedül betegeskedő asszonyfeleinknek nyujta-

nak segéd orvoskezet monostoraik falai között, valami nagylelkű emberbarátot szállana meg vagyonos Hazánkfiak közül a' szent Lélek malasztja 's a' sínyló emberiség ügye, hogy mind a' két nemű embertársinknak mindenütt egyenlő szolgálatjára szánt Ápoló nénék (Soeurs de charité) egyesületét telepítené hazánkban meg! — Milly tisztelethen áll e' dicsó egyesület egész Franciaországban, millyben állott még Napoleon 's annak diadalmas hadisergei előtt is, minden, ki a' lefolyt utóbbi tizedek történetrajziban jártas, figyelemzetésünk nélkül is tudja.

*Buda-Pest Január 16kán. „Városunkban élni a' napi történetek tudta nélkül, annyi mint a' tengésnél vagy tengéségnél (vegetationál) egyéb életerőt nem érezni. A' külfény és dísz meglepő pompáin kezdve kivált Szépeink 's Módi-tündéreink egy széltiben való kocsizgatási között népünk minden osztályfokán keresztül a' kézművi táplálat egyszerűségeig le, valódi panoramai utat tesszen, ki sokaságtól pezsgő utszáinkon mulatozva sétál vagy lebzseleg. Nagyaink képvonásit önelégedés méltósága dicsóiti, hogy nemes szivü elszánással — resignatióval — a' törvényes újítások utján annyit ügyekeznek áldozni a' közjóért, mennyi a' hazának irányos helyzetét, a' nép boldogabb állapotját eszközölheti. Ki testvér két fő-városunkra mostan figyelmez és hallgatja, mint ügyekszik a' jelenkor fiainak egy része a' jövendőt teremteni, másika ugyanazt bírálni, a' világi nagy játékszin kecsegtetésiben részesül. Egyik kör mulatozásinak e' kérdés tárgya: valyon nemzeti Játékszin építsünk e, vagy a' fenállót a' nemzetivel olvasszuk össze? Erről nem czélunk most szólni, míg e' kérdés-iránti javaslat világot nem lát, 's

hazafi szerény észrevételünket mi is talán hozzá csatolhatjuk. Más körben ismét összeül egy két jósló öreg, 's a Megye tanakodásinak legújabb tárgyait bírálgatva azon sópanykodik: mi lesz már belőlünk, ha jobbágy sajátsági 's tulajdoni jussal bír a földre nézve, mellyet ő eddig minden őseivel együtt (de hisz ennek ősei sincsenek) csupán haszonbérben munkált? Miért viselje már egyedül vagy nagyobb részint a Nemes a honi pénztár terheit? (holott adózni nálunk nem szabadság). Honnan lesz jövedelmünk, ha a jobbágy dézmát nem ad, és szakmányát (robotját) megválthatja? Be megváltoztak az idők! O tempora! O mores! Igy sohajt egyik. — Be holdog ember kinek pusztáji vagynak! Igy alít a másik; 's mind a két jósló megegyezik abban, hogy igazok van; 's ha ilyenkor bele szól az ifjabb, 's azt mondja: „ott a hiba: bátyám-uraimék nem tudták hogy az idő repen, 's ki nem repül vele, arra nem várakozik, pedig már Virágunk ösztönszava volt Seneca után: Élni siess (propera vivere)! Bátyám-uraimék nem néznek a jövőndőbe, hogy elgondolnák, a gyarmatított-colonizált-pusztákkal szépülhet a haza; bátyám-uraimék nem látjákát: hogy a dézmapótlás 's robotváltság, csak annyi sőt okkal, móddal, ésszel használva talán több, mint a dézma és robot maga; az adózó sorsán segíteni pedig Isten igazában nem egyéb, mint egy sok századon keresztül szaporodott segedelmi-subsidiumi-tartozásunk.“ „Ölelje által hát öcsém uram ábrándozásával az egész világot, 's tegye boldoggá!“ Ez reá a felelet. — Kinek a disz- és csin-mesterekkel (Modund Eleganzmeister, legyen szabó az vagy hajfodrász) van dolga, a sok tanakodótul alig juthat hozzájuk; mert ezek is jobbadán most azzal bibelődnek: mi lesz belőlök ha a Céhek eltörültetnek? 'S mindegyik azt ohajtja: csak én, én ne érjem el e boldogtalan időszakaszt! 's ki tehet róla, hogy ezek a talán jövedelmesb, talán művész-ingerlőbb és szebb napokat látni nem

akarják? — Ki a napi eseteket bálókban keresi, a tánczok sorában legelsőnek leli a magyart, vagy legalább legeslegelől írva, habár akkor jó is rá a sor, mikor már nyakra főre kigaloppoztuk magunkat; 's bár mi a magyar tánczot is szeretnők látni, de lejtetni nem tudjuk, sőt rajta nem is tünődünk, ha a közönség — publicum — magát kénye szerint mulatja: mert a legjobb tánczmestertől, az időtől várjuk, a mi az időben nincsen; 's ha teli reményü óráinkban halljuk: hogy egy két al- vagy felvidéki Megye magyarul tanulni vagy levelezni nem akar, ezen sem igen törődünk: mert van egy jó táncz és nyelvmesterünk t. i. az Idő. Illyesek nálunk a napi történetek, 's legszebb mind ezek sorában az, hogy annyi törekedő, annyi jósló, annyi bíráló között egy sincsen, ki nagyobb kisebb mértékű bizodalommal ne nézne a jövőndőbe, 's ha egyéb támasz, menedék vagy alap nincsen reményök, sejdítvényök vagy veleményök gyamolítására, azonnal ott terem indicative, kevésnél infinitive, többeknél conjunctive, legszamosabbaknál optative ex machina minden hézaginkat 's hiányinkat fedező vagy pótló pálasztal a Magyarok Istene!“ M. Pozsony Január 1ső napján. Városunk évkönyvében a mult esztendő utolsó napja emlékezetes lesz a legkésőbb maradékgig. Midőn hat hét előtt a cholera megszüntetése miatt a nagy Isten jóságát áldva dicsőítőnők, a két felekezeti egyházi szónokok arra buzdították a híveket, hogy az ellunyott árváinak gyámításáról gondoskodnának. Termékeny földbe hullott az isteni főparancsolatok egyikének ezen magva, 's olly kis idő alatt nem csak illatozó virágokat, hanem gyümölcsöket is termett, midőn már tegnapi tizenkét árva lépett a számokra alapított nevelő intézetbe, melly addig is, míg a gyarapodandó pénzalaphoz (fundushoz) képest bővebb 's alkalmasb lakás szereztethetik, azon házba tétetett, melly 14 hónaptól fogvást a kisgyermekre gondviselő intézet számára vagyon bérelve. Valóban

szívreható szemlélet vala, midőn tegnap délelőtt kilencz órakor a' nevelőházba jöttek ezen éhség és hidegtől sanyart kiseded embertársink, kiket a' sors mintegy kitaszítani látszott a' boldog vagy boldogulható teremtmények sorából. Itt Vázsonykői Gróf Zichy Ferencz, Fő lovászmester ur Ó Excellentiája, mint az intézetnek közakarattal megkért Oltalmazója, számos fő- 's minden rendű, hitfelekezetű 's neműek jelenlétében adatott a' félig meztelenekre a' tiszteséges öltözet, melly őket le nem irható tündéri meglepésbe helyezé, ugy annyira hogy ez könyekbe lábasztá sok jelenlévők szemeit. Az egész gyülekezet átment innen a' primási nyári palota kápolnájába, hol is Főtisztel. Prybila Apát, Kanonok 's városi Plébános ur szokott ékesszólásával fejté meg a' kereszténység ezen jeles gyümölcének szépségeit, 's a' jótévők nemes lelkét magasztalá. Ez után következett a' Sz. Lélek meghívása, 's ünnepi fénytel tartatott muzsika-zengés mellett a' szent Mise. Vissz tértek innen mindnyájan az árvaházba 's míg az elárvult kisededek ebédlének, előbb Weber Tanácsbeli, azután Blasko ur tartott a' környületekhez alkalmazott velős beszédet. Az ünneplést a' véd Gróf Ó Excellentiájának rövid de lelkes beszéde zárta be, mellyben az árvák gyámolását legérzékenyítőbb szavakkal ajánlá a' városi Tisztviselő uraknak. Örömmel jelentjük ez uttal még azt is: hogy az oltalmazó Gróf valamint a' cholera idejében kimeríthetlen kutfeje volt a' jótévőségnek, ugy ezen intézet talpkövét is ő veté meg tetemes (1,000 ezüst frint aláírásbeli) adakozása által, mellynek csak kis részét teszi az, hogy mind a' tizenkét árva kisedednek többrendű tisztes öltözetet, ágyi 's asztali mindennemű készületet 's egész székényi eleséget ajándékozott: kinek nemes példáját nem annyira buzdításmint a' jóban vetélkedéskép tekinték városunk egyéb főrendű lakosi 's istenáldotta polgári, 's már is mintegy 16,000 ezüst forint gyült összeleg e' szent célra. Örök hála

's tisztelet a' szenvedő emberiség Barátinak! Melly szívemelő példa ez olly közön ségekre nézve, hol gyámol és ápolgatás nélkül kénytelen fetrengeni a' sok árva!

A N G L I A.

A' Times így beszél: „A' Gazetteben egy kabineti parancs áll, melly meghagyja: hogy ezentul az ausztriai hajók csak annyi vámot fizessenek az angol kikötőkben, mennyit az angolok. — Ez ismét új példája a' reciprocitas (kölcsonösség) rendszerének, millyet Anglia már Prussziával, Hamburggal 's egész éjszaki Németországgal tart. Ausztriával nem nagy kereskedést üzhet Anglia igaz; de az is valami, ha jó principiumok győznek a' régi előítéleteken. Nem fogjuk csudálni, ha azok, kik a' mi hajózás-törvényinken teendő javításokat (a' külföldi hajók és áruk bebocsátását) mindenkor ellenzék, most ismét lármázni fognak. De most az egyszer csakugyan részünkön a' nyereség; mert angol hajó bizonynal több fordul meg a' Velencei és Triesti kikötőkben mint ausztriai (magyar — ha van — 's horvát, tót, olasz, német) az angol birtokiakban.“

FRANCZIAORSZÁG.

December 29kén Schonen ur tudósítja a' követkamarát a' biztosság véleménye felől az ajánlott civilliste (királyi udvartartási költségek) iránt. „Ez alkalommal“ ugymond „több komoly kérdés 's vizsgálat fordult elő. Legelső kérdés is az vala: maradjanak e' állandóul meg a' királyszerék mellett a' korona ingatlan jószágai, vagy ezek is szintugy mint a' civilliste maga minden uralkodónak csak élte fogytaig ajánltassanak? A' charta ezen pontra hallgat. Többször hozattak törvények a' franczia királyok dotatioja felől. A' biztosság azon véleményben volt: hogy ez csak az uralkodó élte fogytaig határoztassék el. De miből áll tehát ezen ingatlan koronabirtok? A' régi koronajószágokból; ki-

vevén azokat, melyek ezekből törvény erejénél fogva lerovattak. Parisban a' koronajószágokhoz tartozik a' Louvre 's a' Tuillériák, Paris körül St. Cloud, Versailles, Fontainebleau, Rambouillet, Compiègne 's a' többi kastély; ugy is a' király háznépe (familiája) számos 's a' sok kastélynak ezek jó hasznát vehetik. Meghagyatnak a' király jószágai között a' Sèvres-i, Gobelins és Bauvais-i kézműhelyek. Ellenben a' Fővadászmester 's az Angevilliersi hétel Parisnak, 's a' pénzverő ház a' status jószágához adatnak a' biztosság által. A' játékszin és operaházak 's a' muzsikaiskola a' kereskedés és szepművek ministeriumához hárulnak vissza. Vincennes- és Rambouilletben némellyek lerovattak. Saint Cloud-ban egy kaszárnyának szánt épület rovatik le. Ugyszinte a' St.-Germain-, Bordeaux-, és Strassburgi kastélyok, mint egészen feleslegek. A' biztosság által ajánlott lerovások öszvesen 18 millióra mennek, a' kormány ezekből csak 10-zet ajánlott. A' királyi paloták jó karban tartását a' királyra kívánja hagyatni a' biztosság. Hogy pedig a' koronajószágok fenmaradása biztosítva legyen, mind az ingók mind az ingatlanok jegyzékbe vétettek (inventariumba), melly a' kamara levéltárába tételni 's a' felelni tartozó ministerek egyike által alá fog iratni. Valamennyi koronajószág becse 33 millio, ide nem véve a' gyémántokat 's műdarabokat. Ezen-tul ne legyen semmi rendkivüles koronajószág. A' koronaherczeg egy milliót kap; ha megházasodik kettőt. A' biztosság nem egyezett meg a' civilliste mennyisége felett. Némellyek 12, mások 14 milliót ajánlottak. — L'Herbette ur ajánlására, ki mingyárt a' tudósító után szóla, elhatározá a' kamara: hogy a' következő darabok nyomtatás alá bocsáttassanak: a) kimutatása a' királyi költségeknek X. Károly alatt. b) Kimutatása a' korona fekvő jószágai bevételei- 's kiadásainak. c) A' királyi manufacturák jövedelmei 's kiadásai.

d) Az 1814 decemberi királyi rendelés, melly a' kiszolgáltak nyugpénzeiket, 's az ezen pénztárra tett fizetések mennyiségét illeti. e) kimutatása azon jószágoknak, melyeket a' király (Lajos-Filep) gyermekeinek áltengedett, 's f) Ugyan ezen jószágok jövedelme kimutatását. A' törvényjavaslat további vitatása hétfőre (Januar 2.) halasztatik; mire a' hadiminister egy törvényjavaslatot terjeszt elő, melly az 1831diki költségek betöltése fejében 18,823,000 franc pótlék- summa megadatását tárgyazza.

A' követek kamarája December 30iki ülésében előjőve még a' száznapi császárkodás alatt előléptetett katonai tisztek pensiójáról szóló törvényjavaslat végvitatása 's 161 vokssal 111 ellen elfogadása is. E' tárgyra nézve Lamarque generalis a' többek között ezeket is mondá: ... „A' kormány adakozóbbnak mutatkozik naponként az előléptetések 's kivált a' díszjelek osztogatásában, hogysen ezt azoktól, kik dicsó szolgálatjuk által illyes mit érdemlettek, valóban megvonhatná. De visszalép a' kormány azon principium megismerésétől, mellyhez állását ezelőtt ünnepileg nyilatkoztatta ki, 's nem akarja megengedni, hogy Napoleon szint-ugy, mint Lajos-Filep népfelsőség által országolt. Nem meri ugyan nyiltan állítani, hogy Lajos-Filepnek szintazon legitimitasa (törvényszeressége) van, mellyel X. Károly országolása birt; hanem egy külön legitimitast akar Filepnek teremteni, melly más szabásu, más alaku legyen mint a' Napoleoné, egy olly legitimitast, melly az ég között, honnan amaz Isten kegyelméből leszállott 's a' föld között, honnan emez dicsó tettek által magát felemelé, mintegy közepen függjön, lebegjen, olly ingó hatalommal, mellyet legkisebb széllegyintet is megrendít, a' zivatar pedig kétségkívül magával elsodor. Azt mondja a' nemes pair (Montalivet), hogy semmi czimet kétségelni semmi vagyont 's hasznot elcsonkítani nem akarnak 's megismérik, hogy a' ki Franciaország mellett az idegenek ellen harczolt, —

jó ügy mellett harczolt; de ama' principium ellen kelnek ki, melly a' népfelsőségen alapult császári legitimitást vitatja. Megvetve tolják el magoktól ezen elvet, principiumot, nevetségesekké akarják tenni a' primair-gyűlekezetek szavazását (fejenkénti népszavazás Napoleon császárrá választásakor); ezt ők alacsony bohózatnak, nevetséges kényeskedésnek mondják, 's minekutána doctrinairi (középut a' kormányzásban) ábrándozásokban tévedeztek 's azon rendes definitiora akadtak, hogy a' legitimitás erkölcsi 's nem törvényszerinti jus a' kormányzásra: végre azon épen nem várt következtetést huzzák homályos okoskodásikból ki: hogy nincs kormány, csak az, melly valóságos. Már most urak, mi ezen, homályos okokból kelő világos következtetést egész erejében elfogadjuk 's azt kérdjük: volt e valaha valóságosb igazgatás és uralkodás mint a' Napoleoné a' száz nap alatt? — Soha, soha sem fejtette ki magát a' nemzeti akarát nagyobb erővel 's közösb egyetértéssel mint ekoron. Vagy nem kellett e egész Európának összeszövetkeznie, nem kellett e hatalmas befolyásu embereknek árulókká lenniök, hogy ledüljön felséges székéről azon monarcha, kit Franciaország közös ohajtása magának visszakivánt? — Nem gyengítjük tehát meg uraim a' kormány hatalmát, ha azt szinthezen alapokra építjük, szinthezen jusokat ismerjük el benne; sőt inkább felfegyverzük azt az egész nemzeti hatalommal, azon egész erővel, mellyet egy nagy népnek köz megegyezése, szerelme 's lelkesedése nyujt. . . . Ministerei a' királynak! én visszalököm magamtól azon gondolatot, hogy uraságtok Franciaország méltóságát annyira elfelejtheték, hogy az 1815diki gyalázatos szerződésekből veheték azon tanácsot, mellyet most a' királynak adnak. Én sajnálom az urakat, hogy most azon királyi rendelést (ordonnanceot) védik, melly Parisban Augustus 2dikán szintugy, mint Martzius 13dikán Bécsben kinyilatkoztatá: hogy az

Usurpator (bitorló) minden intézeti semmik, és semmi just vagy törvényt nem alapíthatnak. Ha így: miért nem támadják meg az urak a' Restauratio (1814—1830) bár mellyik cselekedetét 's kormányi intézeteit? — Megismérik az Urak ama' pazarolva tett kinevezéseket, mellyek a' szabadságfojtó spanyol háboru — ezen seb és halott nélkül folyt melodramai csata — alatt adattak, nem találnak semmi nehézséget ama' 2188 becsületrendi kereszt elismerésében, mellyeket XVIII Lajos Martius 21dike előtt minden jött-mentnek odahányt. Mit mondok? Azon 369 Genti kinevezést, mellyek, mint bizonyosan hiszem, minden hazához hű szívet elborzasztanak, az urak törvényeseknek ismerik el. Tehát azon előlépéseket, mellyek szökevényeknek adattak, hitszegőknek, kik a' csata-előtti napon hagyák hazájokat el 's főbb okai voltak szerencsétlenségünknek, megtartják az urak; 's azokét, azon bátrakét, kik e' nagy napon Franciaországért harczoltak 's érette vérpatakokat ontottak, nem fogják, nem akarják az urak megtartani? — " 's a' t.

A' követkamarának Dec. 31ki ülésében a' számos törvényjavaslatok közt legfigyelem-gerjesztőbb volt egy követé ki t. i. Filep-Lajosnak nemzeti hálából császári czímet adatni kívánt.

Beszéli a' Temps: hogy a' Belgák királya, kinek már egyszer szerencséje volt kora leglelkesb 's leggazdagabb herczegasszonyától szerettetni, most ismét hajlandóságból fog házasodni. Ugyan is midőn a' herczeg, Brüsselbe utaztában, Parisban mulatott, gyakran meglátogató Lajos Filep királyi házáat 's mindenkor azon herczegasszonyt külfönbözteté ki, kinek kezét most kérte meg.

BURKUSORSZÁG.

Kijött e' hónap 6dikán azon királyi rendelés, melly a' Lengyelországba álfutott 's a' lengyel zendülésben részt vett Poseni burkus alattvalók ügyében hozatott. (L. 2ik levelünket.) A' király közönséges bocsána-

tot nem ad. Nem kapnak bocsánatot azok kik áltmentők előtt burkus polgári vagy katonai szolgálatban voltak, évpénzt huztak, valami más bünt is követtek el, 's a' kik 1832 aprilis elsőjeig vissza nem térnek. A' kik ezen categoriákba nem tartoznak, azoknak a' király teljesen vagy csak egy részben meg fog kegyelmezni, a' mint t. i. az ellenök már megrendelt 's kivétel nélkül követendő perfolymat inkább vagy kevesebb vétkesülteknek mutatandja őket. Azonban az első rendü fő bünösökre kimondott jószág-elvesztést (confiscatiot) pénz büntetéssé is változtatják, 's némelly egyes esetben a' behuzott jószágokért a' király nagykegyelmű tetszése 's elhatározása szerint ki is fizetik a' bünöst, hanem azon feltétel alatt, hogy a' burkus birtokból költözzék ki. A' sequestrum alól kimentendő 's tulajdonosiknak visszaadandó jószágokról vitt számadások a' tartományi előlülőtől fognak áltnézetni 's a' tulajdonosnak ezután semmi keresethez vagy követeléshez nincs jusa, sőt csak akkor veheti kézhez birtokait, ha előbb minden követelhetésiről teljes és feltételten nyugtatványt adott. Az így megkegyelmezettek öt esztendeig semmi hivatalt, semmi nyilvános tisztséget nem viselhetnek, sem tartományukból az előlülő engedelme nélkül ki nem mehetnek 's a' t.

BAVÁRIA.

Az előbbi ministerek herczeg Wrede tábori marsallon kívül mind elbocsáttattak 's egy, Január 3dikán költ, királyi rendelésnél fogvást a' királyi ház 's külső ügyek ministerévé Báró Giese, elébb követ Pétervárában; belső ügyek ministerévé herczeg Oettingen-Wallerstein; igazság ministerévé Báró Zu-Rhein neveztetnek, a' többi nincs elhatározva. A' Generalbiztosak és kormányszéki előlülők között is tetemes változás történt, vagy fog történni. Megjelent az országgyűlést berekesztő, egyszersmind törvény-állapító (sanctionalis) királyi beszéd is. All 79 szakaszból, 's

alatta még a' régi ministerek neveit láthatni. A' sajtószabadság 's könyvkereskedésre nézve ezt mondja a' király: „Minekutána a' két kamara a' sajtó és könyvkereskedés szabadságát illető királyi rendelés (edictum) felett 's a' censura törvénye iránt nem egyezett meg (!): a' Statusok által Nekünk általadott végzéseket 's törvényjavaslatokat a' sajtó 's könyvek által elkövetett bünök 's e' tárgyban az Eskütt-szék (Jury) behozatása iránt, kir. helybenhagyásunkkal meg nem erősíthetjük.“ A' financztörvényre ezt: „Uj bizonyosságát akarván adni népünk iránti szeretetünknek és gondoskodásunknak, fentartván azonban királyi jusainkat, a' harmadik financz-időszakra (Periode) Udvar költség fejében három milliót (forintot) elfogadunk 's így az előbbi időszakhoz képest a' civillistának valóban tetemes áldozatot tesszünk; ellenben a' második időszakból eredő nyugpénzek (pensiók) fizetésére nem köteleztetünk, mivel ez az udvar költségeihez soha sem tartozott.“ — Továbbá még ezek említettnek: „A' karok ajánlatai Hitel-egyesületek (Kreditvereine) állítása, a' kézi munka- és keresettörvényt illető utasítás minélelőbbi meghányatása, egy Nürnbergi könyváros-vásár létesítése, az Izraelitákat illető törvények 's rendelkezések általános megvizsgálatása, a' státustiszték árvái 's özvegyeinek szánt, az ország által biztosítandó 's a' kincstárból időszakonként pótlendő pensiók (évpénzes) intézet alapítása 's a' t. (mind szép, mind igen szép!) iránt, különös tekintetbe fognak vétetni.“ — Végezetül: „Megjegyezzük még azt, hogy az igazgatásba (Verwaltung)- 's kormány organismusába való sokféle avatkozás (a' szerződés VII. Tit. 19, 20 §-a szerint is) a' statusok munkálkodása körébe nem tartozik.“ (—!) „Vagyunk királyi különös kegyelemmel és jóssággal 's a' t. München Dec. 29. 1831. Lajos. — Hg Wrede. Báró Zentner. Gróf Armansperg. v. Weinrich. v. Stürmer.“

LENGYELORSZÁG.

Lengyelországba folyvást érkeznek az orosz csapatok és hadi szerek. Nem rég egy tetemes pattantyutár (park) érkezett Moskauból 's ott ismét egy újabb készítettik. A' katonagyarmatokban csakugyan nagy változás esett. Egy része a' gyarmatiaknak a' valóságos szolgálatú hadisereghez fog kapcsoltatni 's ez által ez mind lóban, mind emberben tetemes szaporodást nyer. Lengyelország el lesz borítva seregekkel. Mire czéloznak ezek? kit érdekel a' roppant készület? nem tudjuk. — Lengyelországot bizonyosan nem; mert azon tüzes hazaszeretet nyugtalan lelke, melly Oroszországgal háborút 's a' lengyel hazára határtalan nyomoruságot hozott, most a' külföldön tévedez. A' fegyverviseltekben nagy lánggal égett az, de nem annyira a' nemzetben; 's most ez az utolsó történetek és a' nem táguló sanyargatás által úgy el van erőtlenedve, bátortalanodva, hogy újabb erőködést reményleni tőle képtelenség volna; itt nem fog többé a' szabadság szép ága virúlni! — Mondják, a' Császár nem sokára Varsóba jövend. De minek? Nyugodalmat hoz e vagy vigasztalást? — A' halál nyugodalmát már elértük; 's azok, a' mik történnek, nem igen ígérnek vigasztalást. —

SPANYOLORSZÁG.

Madrid December 22ikén: egy idő óta rendkívüli mozgásokat láthatni a' diplomatiában: majd mindennap összejönnek a' nagyhatalmassági követek 's ügyvivők a' Don Miguelével együtt a' nélkül hogy lord Grey Angliájának (így nevezik az Apostoliak a' mostani britann uralkodást) vagy a' párisi juste milieunek (közép-utiság v. utasdiságnak) közöttük képviselője lenne. Végre a' Sz. Pétervára, Bécs 's London közt száguldó mindennapi kúrirok épen akkor közlik a' madridi kabinétnak Portugallia iránti szándékát, midőn szinte Don Pedro expeditiója

mármár induló félen van, 's e' következő értelmű diplomatiái nyilatkozatást állítják minden európai udvarhoz elküldetettnek a' jelen eseti spanyol politika ismertetésére: „Spanyolország tulajdon béke-fentartására ügyelve nem nézheti hidegvérűleg azon küzdést, melly Portugalliában a' királyt trónusától szándékozik megfosztani, kit az én fejedelmem törvényesnek elismért, minekutána a' portugall nép törvényesen összehívott képviselői is ősi törvényeik értelmében, mellyek az uralkodás rendét a' Braganza házban intézik el, őtet, a' Vlik János halála által megürült királyszerék törvényes örökösének ismerték; 's minekutána a' fejedelmi ág első szülöttje egy más trónt válalt fel, 's önként külföldön lakott, ha Braziliát az anyaországtól lett törvénytelen elválta után, mellynek más sanctiója nincs a' mostani lázadásán kívül, illy kifejezéssel illethetjük. A' külső ügyekbeli minister tehát ezennel minden kabinétet értesítend: hogy egy spanyol sereg minden haladék nélkül a' portugall határok felé indulni, a' környülmények szerint cselekedni, és szükség esetében a' spanyol udvarnak Don Miguel ő felségével kötött szerződése szerint ugyan azt segíteni is fogja, a' nélkül hogy valami más mellék szempont hasson Spanyolország ezen bánásmódjára, melly egyenesen 's egyedül őt személyesen érdekli, 's mellybe az 1814- és 15diki szerződések szerint senkinek sincs jusa elegendni; mivel e' csata kimenetelétől függ jövedője, a' szomszédjában harapozó nyugtalankodások pedig Spanyolországra nézve özön veszélyt áraszthatnának. A' király még hozzá teszi: hogy reményli szövetségeseitől ezen lépése helybehagyandását, sőt segedelmeiket is szükség idején a' béke 's csend fenntarthatásul, mellyek a' zendülések geniusza ellenére sem háboríttathattak volna Spanyolországban meg.“ Minthogy Franciaország szózata egy idő óta keményebb a' Spanyolok iránt, ennél fogva liberalisaink reménylik, ez esetben Franciaország erő-

sebb viseletü lesz, mint az ezzel szinte rokon olaszországban; azonban ha Don Miguel részét pártolndják a' nagy hatalmaságok, ugy e' kérdés sokkal szövevényesebbé leend.

ELEGY HIREK.

Párisban egy lotteria készül, mellynek jövedelme a' szegény kibujdosott Lengyeleknek van szánva, és nyereségül: festések, rajzolatok 's más művészeti tárgyak, mint szinte asszonyi kézművek. A' legelső művészek mint Gérard, Ingres, Delaroché, Schnetz, Deveria, Scheffer, Monnier, David, Gudin 's több más becsesítik ezt ajándékaikkal. 27ten a' szépnemből, 's ezek közt több pairné és követné vállalák fel e' lotteria elintéztetését mint szinte a' sorscédulák (mindegyik mintegy 1 ezüst for.) elszerzését.

Az egyiptomi vicekirály erősen készül. Tömerdek gypjut adott el száztól 25nyi (25 pc.) vesztéssel, hogy kincstárát hamar megtölthesse. Minden rendelése hosszas háborura célzást mutat. Ellenben a' porta is keményen dolgoztat a' flotta felkészítésén, hogy legfeljebb Martz. elejéig tengerre szállhasson. Valyon nem rekeszti e majd legalább nyilatkoztatásban az egyiptomi partokat ostromzár (Blokadestand) alá a' Porta? kérdés azonban: elismeri e majd ezt a' többi tengeri hatalmasság?

Hir szárnyal, hogy Lajos-Filep az Orleansi herczeg részére le akar mondani a' királyságról.

Januar. 4kén hét vagy nyolcz ember a' notre-damei templom tornyába zárakozván, estve a' harangot félre venni 's lefelé lődözni

kezdett. Ezen goromba 's a' revolutio legelső, legvadabb idejére emlékeztető lázasztást az oda érkezett nemzeti őrség csak hamar elnyomta 's a' bünösöket az illető tisztségnek áltadá.

Malachovszky Gróf, ki sok esztendőig Indiában mulatott, Varsóba visszatért.

A' játékszini mutatóványokat a' Varsói nemzeti színházban új esztendővel szándékoztak ismét elkezdni.

A' parlament elibe terjesztett londoni (egyedül Londonban megjelenő) ujságok 1830dik esztendei bélyegszáma 11,403,632-re (azaz: tizenegy millió, négyszáz három ezer, hatszáz harminczkettőre) üt 's ezek közt legtöbb a' Times-é, ki azt mondja: hogy ha olly sűrű divatja 's kelete lesz ujságának Decemberben, mint az előbbi hónapokban vala, ugy a' következő 1831ben 4,303,000 (azaz négy millió háromszáz ezer) ujság példányt nyomtatand esztendőszaka. — Angliában egy városban, egy esztendőben, egy ujság annyi temérdek versenytárs közt annyi temérdek számu részvevőt képes nyerni, a' mennyivel eddig egész magyarországi ujságink vagy az ausztriai birodalom minden időszakirási összeleg nem birtak fél vagy talán egész századig sajátjokként kérkedni. Mikor leszünk már tudományos részvételben nagyok, 's méltótárs Szajna és Temze nagy népéhez?

Pénzfolyamat:

Bécs (Jan. 13kán) közép ár:	
Státus 5 pC. kötelezőlev.	84 $\frac{1}{2}$ p. p.
— 4 pC.	74 $\frac{1}{2}$ —
— 1820diki nyeres. kölcsön	179 —
— 1821diki	117 —
Bécs vár. 2pc. Banko-oblig.	46 —
Bank-actiák v. részvények darabja	1134 $\frac{1}{2}$ —

A' gabonának Pesti piaci ára Jan. 17kén 1832.

Pos. m. vtó garas.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pos. m. vtó garas.	legjobb	középszerű	csekélyebb
Tisztabúza	185	180	170	Arpa	60	57	55
Kétszeres	130	120	115	Zab	45	44	42
Rozs	85	80	75	Kukoricza	56	55	53